

ESF in de greep

De pijnlijke Nederlandse ervaring met teruggevorderde ESF-subsidies gaf de stoot tot scherpere regels en afspraken voor de controle daarop. Het Agentschap SZW speelt daarbij een sleutelrol. Directeur Korrie Louwes is 'door de bank genomen' behoorlijk tevreden.

WILLEM VERHOOG

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) is een van de structuurfondsen van de EU, waarmee lidstaten werkgelegenheidsprojecten kunnen financieren. Het fonds wil de plannen voor de ontwikkeling van menselijk potentieel realiseren en mensen helpen de arbeidsmarkt te betreden of ernaar terug te keren. Nog niet zo lang geleden haalde de term 'ESF' prominent de Nederlandse krantenkoppen. Over de programmaperiode 1994-1999 worden onregelmatigheden geconstateerd met diverse projecten. Administraties waren niet op orde, wat uiteindelijk leidde tot een forse terugbetaling door Nederland van door Brussel verstrekte ESF-gelden.

Geleerd

Korrie Louwes is sinds 15 maart 2004 directeur van het Agentschap SZW. Dat voert subsidie regelingen uit op het gebied van sociaal-economisch beleid, in het bijzonder dat betreffende werk en inkomen. Ten aanzien van de ESF-subsidies speelt het agentschap een belangrijke rol. Louwes: "Controleren of het geld ook daadwerkelijk binnenkomt, om hoeveel het gaat en of het juist wordt besteed. We willen ook stimuleren dat er voldoende correcte aanvragen binnenkomen en uitgaan, dat er goede projecten worden gefinancierd met het Europese geld. Kortom, dat het geld zo wordt besteed als waarvoor het bedoeld is."

Zijn we de kinderziekten voorbij?

"We hebben geleerd van de problemen uit het verleden. We hebben nu een regeling en controlepakket dat staat als een

huis. Dat vindt de Europese Commissie ook, want zij heeft nog niet zo lang geleden nauwgezet een controle ingesteld. En die stelde haar gerust."

Er is geen aanleiding voor een herziening van de controle op de bestedingen en de rol van de accountant?
"Nee, je moet natuurlijk wel altijd streven naar verbeteringen. We hebben geleerd van het verleden. Met de accountants zijn wij tot de conclusie gekomen dat we het nog een stukje beter kunnen doen. Daar helpt het protocol bij. Maar ik zou absoluut niet het beeld willen schetsen dat we nu van een dramatische positie afkomen, want zo is het gewoon niet."

Kan altijd beter

Het merendeel van de problemen die zich hebben voorgedaan in 1994-1999, is opgelost met betere regelgeving. Ook accountants lagen daarbij onder vuur. "Aanvankelijk hebben we de rol van de accountant wat minder prominent gemaakt", vertelt Louwes. "Maar daar zijn we op teruggekomen. We hebben de meerwaarde van de positie die de onafhankelijke accountant inneemt, op waarde leren schatten. We hadden al een accountantsprotocol waarin redelijk goed omschreven is wat we van elkaar mogen en kunnen verwachten. Alleen, het kan allemaal wat preciezer. Als de accountant ziet dat de administratie op een bepaald detail tekortschiet, willen we graag weten wat de omvang van het euvel is en welke status het heeft. Daarmee kunnen wij in onze controles weer verder. Het gaat er dus om processen beter op elkaar af te stemmen, dubbele controles te voorkomen, realistische verwachtingen over en weer waar te maken.

Natuurlijk kan het altijd beter en we komen nog altijd accountants tegen van wie we vinden dat ze hun werk beter moeten doen. Het is niet voor niets dat we structureel het werk van de accountant nader bekijken. Maar door de bank genomen zijn we behoorlijk tevreden over de rol van de accountant."

Is de rol van het Agentschap SZW te vergelijken met soortgelijke instanties in andere lidstaten?

Louwes: "Nee, dat kun je niet vergelijken. Het heeft te maken met het Nederlandse systeem en met de wijze waarop accountants in Nederland functioneren, met alle gedragsrichtlijnen en beroepsregels daaromheen. Elk land heeft zijn eigen systeem, niet zelden ook cultureel bepaald. Sommige landen, zoals Frankrijk, kennen een overheidsinstituut van accountants dat helemaal los staat van alle departementen en dat eigenstandig allerlei werkzaamheden uitvoert als onafhankelijk orgaan, dus nog naast een Rekenkamer. Dat is dus een totaal ander model dan wat wij met private accountants in Nederland kennen. Wat wel gelijk is, zijn dezelfde verordeningen en dezelfde mate van zekerheid die de Europese Commissie eist."

Meer garanties

Vanaf 1 juli 2005 is de verruimde regelgeving van kracht. Wat zijn de belangrijkste veranderingen?
"Een verandering met veel effect betreft de looptijd van de periode. Er zijn veel aanvragers die gebruikmaken van de mogelijkheid de looptijd te verlengen. Voor outplacement hebben we inmiddels enkele aanvragen binnen, maar dat loopt nog niet zo hard. Dat kan nog stukken beter. Er zijn veel bedrijfstukken in ►

Korrie Louwes: "De accountant kan nu veel meer concreet zien wat van hem wordt verwacht als hij een ESF-controle uitvoert."

FOTO: SIMONE VAN ES

Nederland die aan het reorganiseren zijn. Dus daar valt nog wel wat te doen. Verder zal het assurance-rapport in het controleprotocol voor 1 juli 2005 worden gewijzigd.”

Is ook de accountantsverklaring bij ESF-declaraties gewijzigd?

“Ja, in die zin dat we meer duidelijkheid vragen over de verklaring. We willen wat meer zekerheid hebben over de betekenis van de inhoud. Ook in de communicatie tussen aanvrager en accountant zijn meer garanties ingebouwd, zodat de aanvrager ook echt een goede opdrachtgever kan zijn voor de accountant, en de accountant op zijn beurt zijn onafhankelijke rol kan waarmaken.”

Minder gesteggel

Wat is de rol van de Algemene Rekenkamer ten aanzien van het ESF?

Louwes: “De Algemene Rekenkamer heeft naar

‘Ik zou niet het beeld willen schetsen dat we van een dramatische positie afkomen, zo is het gewoon niet.’

aanleiding van de problemen die er waren met de programmaperiode 1994-1999 allerlei dieptestudies uitgevoerd en aanbevelingen gedaan voor de huidige programmaperiode 2000-2006. Van daaruit volgt men de ontwikkelingen nauwlettend. De focus ligt op bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De Rekenkamer is tevreden over het rapport waarin wij verantwoording afleggen, en dat eind mei is besproken in de Tweede Kamer.

Dat is voor ons een groot compliment. Vorig jaar stond er nog waarschuwend taal in.

‘De Europese Rekenkamer tevreden stellen is geen eenvoudige opgave.’

Verder wil de Rekenkamer jaarlijks aangaande Europese geldstromen trends in beeld brengen en daar een oordeel over geven. Daar maakt het ESF natuurlijk ook deel van uit.”

Zullen de nieuwe regelgeving en de herijkte rol van de accountant in de toekomst een vloeiende subsidie-regeling tot resultaat hebben? Dus minder fraudegevoelig? Met andere woorden: kan de Europese Rekenkamer tevreden zijn?

“De Europese Rekenkamer tevreden stellen is geen eenvoudige opgave. Dat weten we inmiddels uit ervaring, gezien het laatste controle-rapport. We streven ernaar betere onderlinge afspraken te maken, dat er misschien wat minder gesteggel zal zijn over wie, wat, waar, wanneer. In die zin een soepeler subsidieproces. Ik denk dat de huidige waarborgen voor het voorkomen van fraude volstaan.”

Euro's

“Het grote voordeel voor de accountant is dat hij nu veel meer concreet kan zien wat van hem wordt verwacht als hij een ESF-controle uitvoert”, vervolgt Louwes. Dat is toch iets anders dan een jaarrekening. De aanvrager weet ook beter waar hij aan toe is. En wij kunnen beter vertrouwen op het werk van de accountant. En dat speelt niet alleen in Nederland, maar in alle lidstaten en ook in het Europees Parlement. Dat wil weten of de euro's wel op de goede plaats terecht komen. En dat is ook de taak van het parlement. Maar wat ik graag zou zien - en daar staan we in Nederland toch wat alleen in - is dat de single audit voet aan de grond krijgt. Vrijwel dagelijks doen zich interessante onderwerpen voor waar wij ons over moeten buigen. Zo zijn we nu in gesprek met de Europese Commissie over de controlemaatregelen inzake e-learning. Maar volgend jaar zal er zonder twijfel wel weer een ander thema hoog op de agenda staan; en het jaar daarop weer een ander. Ons werk is nooit af.” ■

Congres 'ESF in de greep'

Op 13 oktober 2005 organiseert VERA in nauwe samenwerking met het Agentschap ESF een congres over de verantwoording van EU-subsidies en de controle daarop. Het congres is gericht op iedereen die daar direct en indirect bij betrokken is: vertegenwoordigers van het ministerie en het agentschap, subsidieaanvragers en openbare accountants- en auditdiensten, waaronder nadrukkelijk ook de kleine accountantskantoren.

Dagvoorzitter is Benne Veldman (PricewaterhouseCoopers). Korrie Louwes verzorgt een inleiding over het verleden, heden en de toekomst van het ESF. Jan van den Bos, directeur-generaal van SZW, spreekt over de rollen en verantwoordelijkheden. Dirk Coddé (auditor bij de Europese Commissie) gaat in op de ontwikkelingen in Europees perspectief. Gerrit de Jong (Algemene Rekenkamer) belicht de rol van de Rekenkamer en met name de driehoeksverhouding agentschap-aanvrager-accountant. Hij zal uitkomsten van reviews bespreken en ingaan op de controle ter plaatse waarbij de Algemene Rekenkamer impliciet een oordeel geeft over de werkzaamheden van de accountant. Raquel Verwei (Agentschap SZW) vertelt over het audit-beleid van het agentschap, en Christianne den Houting-Stevens (NIVRA) belicht de gevolgen van de verantwoording en het assurance-rapport nieuwe stijl voor de openbare accountant.

Code: VON 38
Datum: donderdag 13 oktober 2005
Tijden: 10.30-16.30 uur
Locatie: ministerie van SZW te Den Haag
Prijs NIVRA-leden: € 125
Prijs niet-NIVRA-leden: € 125
PE-punten: 5

U kunt zich voor dit seminar aanmelden via de inschrijffkaarten in het Seminar- en Cursusaanbod VERA of elektronisch via www.nivra.nl/vera.